

Ja pasaule pārvarēs Covid-19 krīzi bez milzīgiem zaudējumiem, cilvēku skaits uz planētas drīz sasniegs to kritisko punktu, kad mums sāks pietrūkt pārtikas. Notiek urbanizācija, cilvēki aizvien vairāk apdzīvo tās vietas, kur pārtiku varēja izaudzēt, proti, pilsētas «apēd» lauksaimniecības zemi. Izmešu dēļ sarūk lopkopības attīstības iespējas, jo gaļas «izaudzēšana» videi kaitē daudz vairāk nekā augkopība. Risinājums ir jauna veida produkts, kas būtībā aizstāj daudzās pārtikas vielas.

Lauksaimniecības zeme tiek izmantota, lai nevis barotu lopus, kurus vēlāk apēd cilvēks, bet pa tiešo tiek saražotas tās pašas vielas, kas ir gaļā. Vienkārši sakot — no zirņa tiek uztaisīta «gaļa» vai, precīzāk sakot, gaļas aizstājējs.

Kas tieši zirni ir tik īpaši?

Olbaltumvielas. Līdzīgi kā sojā un pupiņās. Jāsaprot, ka te nav runa par kaut kādu pārtikas modificēšanu vai ķīmiskiem procesiem. Dzeltenu zirņu olbaltumvielu izolāts, ko iegūst separācijas procesā, ar proteīna saturu virs 80% ir nākotnes superpārtika. No šīs izejvielas var izgatavot

gaļas un piena produktu aizstājējus, turklāt zirņu proteīna koncentrātam nav atklāts neviens alergēns.

Mājās dažkārt gatavoju zirņu proteīna «maltās gaļas mērci». Garša un struktūra ir identiska gaļai. Cilvēki ēd

«Dzelteno zirņu olbaltumvielu izolāts, ko iegūst separācijas procesā, ar proteīna saturu virs 80% ir nākotnes superpārtika»

un netic, ka tā tiešām nav gaļa. No proteīna var izgatavot lielisku steiku ar visu kauliņu, kas tapis no zirņu cietes. Iespējas ir gandrīz neierobežotas.

Cik sen pasaulē ir pazīstama zirņu proteīna ražošana?

Tā ir tiešām gluži jauna — lielāka uzmanība ir pievērsta tikai pēdējo trīs četru gadu laikā. Aptuveni tikpat ilgi *Latraps* esam domājuši un plānojuši attīstīt zirņu proteīna ražošanu. Līdz pārliecībai, ka tam ir nākotne, nonācām vairāku iemeslu dēļ. Viena lieta ir jau minētā pārtikas problēma un aizvien plašāka pāreja uz veģetāru pārtiku.

Otrs iemesls ir tāds, ka zirņu kultūra ir labvēlīga lauksaimniecības zemei, jo tauriņzieži (zirņi un pupas — red.) ir unikāla augu kultūra, kas slāpekli piesaista dabiskā veidā, no atmosfēras. Augu galvenā barības viela — slāpekļis — nav jāpievieno papildus, tāpēc varam teikt, ka Jelgavas ražotne savā ziņā būs arī minerālmēslu rūpnīca. Zirņi un pupas dabiskā veidā piesaistīs slāpekļa minerālmēslu ekvivalentu, un tāpēc ik gadu nebūs jāimportē aptuveni 60 tūkstošus tonnu minerālmēslu. Daļa no šī mēslojuma paliks zemē nākamajām kultūrām, tāpēc būtiski samazināsies izmešu daudzums, kas rodas minerālmēslu ražošanā un transportā.

Trešais iemesls — vēl viena kultūra, kas nodrošina augu seku jeb rotāciju, papildus kviešiem un rapsim nāks klāt arī zirņi un pupas. Starp citu, tieši rapša ieviešana augu sekā, jo šī ir kultūra, kas pati meliorē un mēslo zemi,

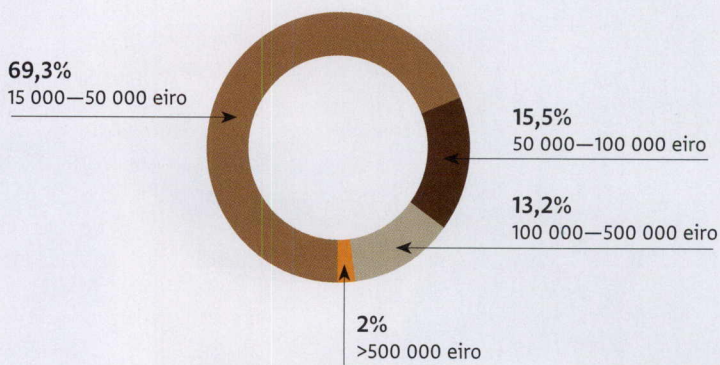
LATRAPS LATVIJĀ

APGROZĪJUMS
267,26
miljoni eiro
(1.07.2020.—30.06.2021.)

BIEDRU SKAITS
1135
2022. gada sākumā

VIDĒJAIS
SAIMNIECĪBU
LIELUMS
334 ha

SAIMNIECĪBU STRUKTŪRA PĒC APGROZĪJUMA

savulaik bija mūsu kooperatīva liels mērķis, kas arī ir izpildīts. Tagad jāiet tālāk un jāpapildina augu seka ar nākamo kultūru, jo rotācija mazina slimību, kaitēkļu riskus. Tomēr augu seka ir atkarīga no tirgus konjunktūras — zemnieki audzē to, ko var pārdot. Šobrīd tie pamatā ir kvieši un rapsis, arī pupas. Nelielā daudzumā mieži, kas kādreiz bija galvenā graudu kultūra Latvijā. Rudzi ir pazīstami tikai šeit, Eiropā gandrīz neviens nesaprot, ko var iesākt ar rudziem. Rudzu maize taču ir eksotika.

Cik daudz zirņu Latvijā tagad izaudzē, un vai ar to būs gana rūpnīcas noslodzei?

Šobrīd Latvijā izaudzē ap 30—40 tūkstošiem tonnu zirņu, kas būs pietiekami pirmajā ražošanas posmā. Nākamajā posmā ir plānots jaudu palielināt līdz 60 tūkstošiem tonnu, bet pilnā rūpnīcas jauda ir projektēta 138 tūkstošiem tonnu gadā. Šis ir plānots kā Panbaltijas projekts, tāpēc jāņem vērā, ka Lietuvā šobrīd izaudzē ap 200 tūkstošiem tonnu zirņu gadā, Igaunijā vairāk nekā 100 tūkstošus tonnu.

Latvijā zirņus audzēt lielās platībās pēdējos gados mēs īpaši neesam motivējuši, jo Eiropas zirņu lielākā patērētāja Indija pirms dažiem gadiem sāka zirņus audzēt pati un noteica lielu ievadlimitu. Šobrīd saistībā ar *Asns* tapšanu šī kultūra pamazām atgriežas, mēs arī konsultējam zemniekus par piemērotākajām šķirnēm.

Kas ir Latraps partneri zirņu proteīna ražotnes projektā?

Šis ir Baltijas reģiona projekts, tāpēc jau esam vienojušies par partnerību ar Lietuvas kooperatīviem, ar vairākiem Latvijas kooperatīviem un esam sarunu procesā ar stratēģisku partneri — Eiropas uzņēmumu, kas no zirņu pro-